

Hoe kunnen gemeenten handhaving op goede huisvesting voor arbeidsmigranten organiseren?

Handhaven op goede en fatsoenlijke huisvesting voor arbeidsmigranten is om verschillende redenen van belang. Denk aan risico's op een onzuiver bestand Basisregistratie Personen, overbewoning, brandveiligheid en overlast. Daarnaast kan er ook sprake zijn van fraude met belastingen, toeslagen en uitkeringen, uitbuiting, verdringing op de arbeidsmarkt, onrechtmatige opbouw AOW rechten etc. Maar voldoende handhaving is ook van belang om bijvoorbeeld een level playing field te creëren. Werkgevers die lak hebben aan de regels om zo goedkoop mogelijk uit te zijn hebben lagere kosten dan hun collega's die het wél netjes willen doen. Zij belemmeren daarmee investeringen in fatsoenlijke huisvesting. Als gemeenten niet voldoende handhaven, wordt het probleem dus nooit opgelost. De vraag is: hoe kunnen gemeenten handhaving op goede huisvesting voor arbeidsmigranten organiseren?

Bij het organiseren van handhaving doet zich de vraag voor op welk nivo dat kan of moet geschieden. Immers, als slechts een gemeente werk maakt van adequate handhaving, merken omliggende gemeenten dat direct: het zogeheten 'waterbedeffect'. Om deze reden gaat de voorkeur in het bijzonder uit naar een regionale handhavingsaanpak. Keerzijde van een regionale aanpak kan het lange besluitvormingsproces zijn. Mogelijk kan echter ook de start van handhaving in een of enkele gemeenten de totstandkoming van een regionale aanpak versnellen.

Alvorens in te gaan op de handhavingsmogelijkheden die gemeenten ter beschikking staan, is het van belang rekening te houden met systemen van normering en certificering. Immers, daar waar marktpartijen hun goede wil tonen, kan de gemeentelijke handhaving mogelijk een stapje terug doen.

Zelfreinigend vermogen van de markt: het SNF- en SKIA-keurmerk

Om gemeenten, arbeidsmigranten, werkgevers, werknemers en buurtbewoners de zekerheid te geven dat de huisvesting van arbeidsmigranten op orde is, zijn door marktpartijen keurmerken ontwikkeld. Belangrijke keurmerken zijn het SNF- en SKIA-keurmerk. Bij het organiseren en (gericht) inzetten van gemeentelijke handhaving, is het van belang zicht en kennis te hebben van deze gecertificeerde huisvesting. Deze huisvesting heeft een lager risico. Daarmee kan de gemeentelijke aandacht meer worden gericht op niet-gecertificeerde huisvesting. [Lees verder>](#)

Globaal kunnen gemeenten de handhaving op twee manieren organiseren: lokaal en regionaal. Op beide vormen wordt in het navolgende ingegaan.

I. Lokale handhavingsaanpak: eigen aanpak of via een Regionale UitvoeringsDienst

De wijze waarop gemeenten handhaving kunnen organiseren, hangt mede samen met de inrichting van de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD). Alle gemeenten maken onderdeel uit van een RUD, ook wel Omgevingsdienst genoemd. Dat vormt één loket voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) op het gebied van milieu (minimaal het Basistakenpakket) en mogelijk ook bouwen, natuur en water. De handhaving op goede huisvesting voor arbeidsmigranten *kan* dus regionaal belegd zijn bij een RUD maar dat hoeft niet. Voor een overzicht van de omgevingsdiensten en contactgegevens [klik hier](#).

Goed voorbeeld lokale handhavingsaanpak: gemeente Dordrecht. Meer informatie .
--

II. Regionale handhavingsaanpak: via de Landelijke Stuurgroep Interventieteams (LSI) en het RCF Kenniscentrum Handhaving

Op initiatief van SZW is in 2003 een samenwerkingsverband ontstaan tussen de Belastingdienst, UWV, politie, gemeenten, Sociale Verzekeringsbank, het Openbaar Ministerie en de Inspectie SZW. Het doel van de samenwerking is het voorkomen en terugdringen van belasting- en premiefraude, uitkeringsfraude, illegale tewerkstelling en daarmee samenhangende misstanden als illegale, slechte huisvesting. Onderdeel van deze samenwerking is de oprichting van de Landelijke Stuurgroep Interventieteams (LSI). Een van de landelijke thema's die de LSI voor 2014 en 2015 heeft vastgesteld, is de aanpak van misstanden rond de huisvesting van arbeidsmigranten. Het RCF Kenniscentrum Handhaving voert inmiddels landelijk, eenduidig, samen met de LSI-partners projecten op dit thema uit.

Wat kan het RCF concreet doen en voor gemeenten/regio's betekenen?

Het RCF Kenniscentrum handhaving biedt gemeenten kennis, expertise infrastructuur en netwerk met betrekking tot de integrale aanpak van deze problematiek door gebruik te maken van het LSI netwerk. Afhankelijk van de situatie wordt een op maatwerk toegesneden plan van aanpak geconcretiseerd.

Uit ervaring is gebleken dat misstanden met de huisvesting van arbeidsmigranten op deze wijze succesvol kunnen worden aangepakt. Na verloop van een periode van controles is een duidelijke verbetering zichtbaar als het gaat om de aangetroffen huisvestingsituaties. Tevens worden aanwijzingen verzameld die zicht geven op malafide uitzendorganisaties/werkgevers die voor nader onderzoek overgedragen kunnen worden aan de juiste handhavende instanties. Een belangrijk aandachtspunt is echter wel dat een door het RCF ondersteund handhavingsproject eindig is: uiteindelijk moet de borging van de handhavingsactiviteiten in de eigen organisatie plaatsvinden met behoud van de regionale samenwerking.

a. Onze gemeente heeft al een aanpak: (hoe) kunnen we daarnaast gebruik maken van de kennis en capaciteit van de LSI/RCF?

Door, via het RCF, gebruik te maken van het LSI-netwerk, wordt toegang verkregen tot informatie van ketenpartners. Hierdoor kan een scherper beeld gecreëerd ten aanzien van de arbeidsmigranten binnen de gemeentegrenzen. Dit heeft op zich al een toegevoegde waarde. Door dit regionaal te doen zijn gemeenten in staat hun lokale beleid bij te laten dragen in de totstandkoming van regionale verankering van dat beleid. Hierdoor wordt een waterbedeffect voorkomen. Het RCF-Kenniscentrum Handhaving fungeert hierbij als de verbindende schakel.

b. Wat kost de inzet van de LSI/RCF?

Het RCF-Kenniscentrum Handhaving wordt gefinancierd door het Ministerie van SZW. Gebruik maken van hun expertise kost een gemeente niets. Zodra een LSI-project wordt opgestart conformeren ook de ketenpartners zich aan het project waardoor hun geleverde capaciteit ook niets kost. Doordat er meer en beter informatie beschikbaar komt, dient een gemeente er wel rekening mee te houden dat vanwege de toegevoegde waarde en informatie er ook een extra capaciteitsvraag binnen de eigen organisatie gevraagd kan worden. Primair is het bestaand werk, echter anders georganiseerd.

c. Meer weten?

Voor meer informatie en RCF-contactpersonen [klik hier](#)

<i>goed voorbeeld regionale handhavingsaanpak: Kompas West-Friesland. Meer informatie</i>

Mogelijk interessant instrument: de bed-voor-bedregeling

De ondertekenaars van de Nationale Verklaring huisvesting arbeidsmigranten ontwikkelden een zogeheten bed-voor-bed regeling. Deze regeling onderkent dat we niet van vandaag op morgen alle niet legale situaties kunnen oplossen. Onveilige woonsituaties zijn altijd onaanvaardbaar, daar moet onmiddellijk worden ingegrepen. Maar werkgevers die van goede wil zijn, maar niet volledig aan de regels van een bestemmingsplan voldoen, kunnen een redelijke termijn krijgen om alternatieven te vinden. In sommige gevallen kan wellicht ook alsnog gelegaliseerd worden. De beperkte handhavingscapaciteit kan zo ingezet worden in de situaties die dat het meest nodig hebben, zonder in een gedoogbeleid te vervallen. Voor een speciale folder van de bed-voor-bed regeling [klik hier](#).